

მშენებელი

№ 3

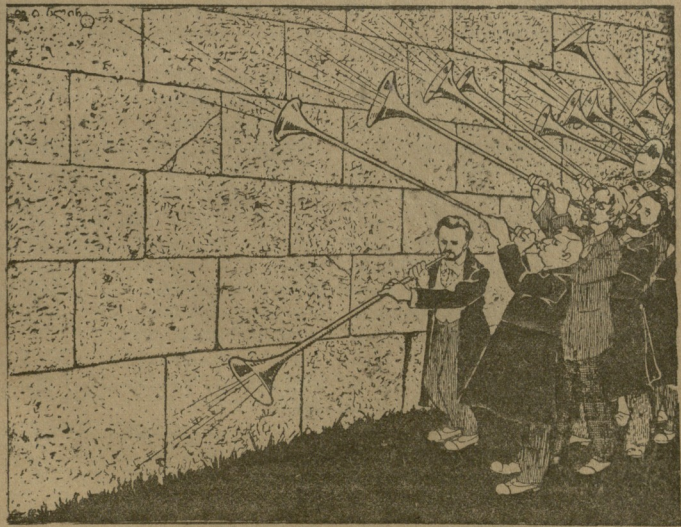
მ ა მ მ ა პ ვ ი რ ე

1917

შ ი ნ ა პ ა ხ ი: ვალ. შალიკაშვილი—სელოო; ვ. ლომ-
თაიძე—ჯ. ჯ.; გურული ბიჭი—სამკითხველოში; ეშბა-
კა—მეტ. ჩაბო; ზნედა—ხარბი კატა; პოდბიენტა—შარა-
და; გოგია—სახ. ლწლო წერილი; დია—სურითი; ხ. ვარ-

დოშვილი—ფიფისი ჯორი; როკოკო—სიზმარი; ი. გოდ-
გოთელი—სახელწლო კულუტები და ხონი;
კამკამბუშაში: ე-იქონის საყვირი; ვერუგბული
იმედი; რა ხეჯროა ზაგა?..

პრიქონის საყვირი

კაღეტები. ნეტავ რატომ არ ინგრევა? სიანს, ისტორი არმეორდება. ოჭრომ
იტყვიან მართალი ყოფილა.

საქრებულო

(14 იანვრისთვის დაწერილი)

ოკრუტენი სულში გახლდით დაბარებულო, — სხვასთან საჩივარი მქონდა მამულის თაობაზე... შეგვახზე ჩემი ჯორი, გამოვკონე ცხვირსახოცში პოშლინის ფული, ცოტა სახარჯოც მივუმატე ყოველ შემთხვევისათვის და წვედი ქუთისის... ვიფიქრე — ამელამ ჩავალ, ჩემს ალუკატს ვნახავ, ნაცნობ ნათესავებს მოვიკითხავ და ხვალ დილით ჩემს საქმეს შეუდგები მეთქი. ჩვედი, ჯორი დუქანში მივბარე და გვედი ბუღვარში.

— ოო, თავადო ქაიხოსრო, რა კარგ ღროს ჩამოხვედიოთ... ამოღამ მშვენიერ ღროს გაგატარებინებო... დღეს საღამოზე უნდა წაგიყვანო! — მომესალამა ჩემი ალუკატი.

მე საქმეზე დოუწყე ლაპარაკი — არ შეგვაპოს კირმა — ყურცი არ მათხოვა.

— საქმე ხვალ იყოს, ეხლა-კი საღამოზე წაზოდი. — გამოყარა ხელი და მიეყავარ.

ამნის კაცი ვარ და ბევრ საღამოს მოგსწრებოვარ... მინახავს საღამო ზამთრის, ზაფხულის, შემოდგომის, გაზაფხულის. იმისთანა საღამოებიც ბევრი მახსოვს, სოფელში რომ მშვიერი მგლეი ჩამოვარდებო, ეცემა საქონელს, ყელს გამოლარავს, გაძღებო სისხლით და წავა, მოგშორდებო... მარა, ამისთანა საღამოს-კი არ მოგსწრებოვარ... აქანა, ბატონო, სულ სხვა ჯიშის მგლეები ყოფილან... ერთი კი არა, — ბევრიო! არც ერთად გეცემიან, რომ მოგკლან და მოვარჩინონ, რაც სისხლი გაქვს ერთბაშოთ ამოგყოფონ... არა! მოდიან ღრო გამოშვებით, თითოთითო. არც შემოგბილევს, რომ კიკმა იარაღი მოიზადო და თავი დეიფარო... ერთი წინიდან მოვა, გაგიკინებს, გკრავს შაშარს და გამოგადენს ცოტა სისხლს, მეორე-უკან გკრავს, მესამე-გვერდში და ასე ნელ-ნელა გწოვენ, სანამდი მთლად არ დეიფუკები... სულიან-გულიანად რომ გეიფიქვენები დეღვივით, — ვითამ გგონია ვინმე მადლობას გეტყვის თუ? აბა! ერთს ამოგკრავენ მავარ პანდუსს, მარა უნდა ეცადო და გეზი ეიღო ღია კარბისკენ... ისე გავარდები ქუჩაში როგორც ბურთი.

ბოდა შევედიოთ ერთ დიდ სახლში... დღესა ვითაა განათებული... მორთული — მოკაზმული — ვიფიქრე — სამოთხეში ვარ-მეთქი. ჩამოგვართვის პალ-

ტო, ნახაღი ჩემმა ალუკატმა განიჭარა ხელი, მივიღა ერთ სტოლთან, გადაუგლო ხუთ მანათიანი, რაცხა ნაწევკვი ქალღი მისცეს, არც ხურდა, არც მურდა... ისიც მეორემ გამოვლიჯა, ვახია, გადაყარა... ევედიო მალლა... მიმიყვანა ერთ დარბაისელ ქალთან და უთხრა: „ქნინავ, გაიკანთ! ეს არის ჩემი მგლობარი კაცი, თავადი ქაიხოსრო... ეს-ეს არის სოფლიდან ჩამოვიდა და პატივი ეციო; არ მოაწყინოთ!.. ჩამატია ხელში ამ დიდებულ ქალს და მიდის.

— კაცო, რომ მირბიხარ, გამოგები საღა ვარ?... ქორწილში ვარ თუ დღევანაში-მეთქი? ჰო, ჰო!.. ქორწილში ხარ, ქორწილში-ო მომამხა და ქე გაძვრა საცხ. დავჯექით შე და ეს ქნინა, ერთმანეთი მოვიკითხეთ, მოსავლის ამბავი ვკითხეთ... პატარა ხანს იჯდა, მეზე ადგო და ისიც ქე წვიდა. ავდექი და გვეერიგხალში, — შევე დელოფალს ვეძებ, მინდა ვავეცნა, მივეულოცო, თვარა ასე მოხვერივით მივიღე სუფრაზე და ვახშით დავჯდე — სირცხვილია... ასე ქე რო დავდევიარ ჩემთვის და მევიდა ერთი ბარიშა პირდაპირ ჯიქურ და კი მისის ვარდი ქე დამიზინა საქილევზე... მიამ! მადლობა ვადოუხადე და ხელი ჩამოგართვი.

— ფულიო?!
ვეე!.. ეს რაცხა არ მეკაშნიკა, მარა რალს ვიხამდი; ამვიღე და კი თო შაურანი მივეცი.

— ცოტააო მითხრა და რაცხა უგემურად ჩეაცინა... იმე, არ მიამა ხალვახდა ქალის ასეთი მოძალბა, მარა, ვიფიქრე, ალბად საწყალს ძალიან უჭირს, თვარა ამდენ ხალხში მარგალიტავით გავციყვავილენით ვაქრობას რავი იკადრებს მეთქი, ამოვიღე და მეორე თაშაურანი ვაწუქე. მადლობაც არ მითხრა, ეიზუთა ცხვირი.

— ბლადღარტელნია — სამი მანეთი ღირსო!.. მომამხალა და გატრიალდა. ამღროს ვილაცამ იყვირა:

— არ გოუშვა, ქაიხოსრო! ვიფიქრე — ვინცხა ყახილარმა ჩხუბი ქნა და მირბის-მეთქი — მიტრიალდი — უნდა დავიქირო... მოეტრიალდი — ერთი ღამეში ქალიშვილი დამდგამია წინ და ქოლოფით კამფეტებს მაწვდის. ამოვიღე ერთი და მადლობა ვადოუხადე.

— ფულიო?!
იმე, ეს რა პალაყენია? თითონ მოდიან, პა-

საქართველო
შრომობიძე

ტივს მტემენ და მერე ფულს მთხოვენს.. ქორწილში შესწევენი ერთხელ ვიცი შენ შეტი რა გზა მქონდა, მარა ვიფიქრე კილა არ შევტრსხვე და რა-მდენი მოგართვა-მეთქი, ვკითხე.

— ბატონო, აქანა სოფელი კი არაა... უფულოთ არაფერი არ შეიძლება!
— რამდენი გერგება-მეთქი?
— ბლაღადარიტელნი—15 მანეთიო.

— ბლაღადარიტელნი... ხუთი მანეთიო... ერთი მეგვცვი კამფეტრი და ხუთი მანეთი! არსად ქორწილში ეს არ მიწახავს! ამევიღე და მივეცი.

15 მანეთიო! ერთი ვითამ თქვა, მარა რალა ღროის ზემი ჩხუბი და აყალმაყალია.. ამოვიღე და მივეცი. გვექანე, ახლა უნდა ვნახო ჩემი აღუკატი და ვკითხო-სად მომიყვანა, რომ კულის ძირამდი გამატყავოს კაცი.. შევედი ზალაში და—

ის კი გვეისტუმრე, მარა ვინცხამ კილა დეიძახა:

— ვერ წახვალ, ქაიხოსრო! მოვტრიალდი— ვინცხაა უნდა გავტრა შეუაზე—იმე, იმისთანა ქალი გამომეძიება წინ, რომე მთვარისავით ანათებს! ეს ჩემი ვაჟკაცობა ქე გაჭრა საცხად!

— ვერ წახვალ, ქაიხოსრო! შევიხებდე—ვინცხა ქალმა წერილი ვაღმომცა.

— ვერ წახვალ, ქაიხოსრო! სირიონოზის ხმით მითხრა, გამიყარა მკლავი და წამიყვანა, მივედით ერთ სტოლთან. გარეშემო უსხედან ღენერალები, პოლკონიკებო, ქალები, ბარისნები და ლიმონათს სვამენ.

გავხსენი—წვეკითხე—„მოწყენილი ბრძანდები... გინიშნავ სვილაოეს... მოლი“

— მოართვიო ქაიხოსროს შაფანცკის დამისხეს შუშუნა ლიმონათი. ვეღლე, ვაღლიძელე მეფე-დედოფალი და ერთბაშათ ვაღოუსვი.. ვაღოუსვიო!.. ი შირ აშოსავლები დავორად მუცელში ბურთივით, ამევიდა, ამევიდა, მომაწვა ყელში და ბუჟო!.. ქე არ დეიძახა! იმე, დევიწვი სირცხვილით, გვეიწურე ოფლადა... აღარც ვაღლომა მითქვამს, აღარც ხმა ამოშლილა—გამოვტრიალდი..

კაი დაგემართოს, ვიფიქრე.. მეუკე მშობი და ალბათ ვახშამი გვიან იქნება.. ცოტას წვეიქამ-მეთქი.. უკაცრავად, მარა საით უნდა წვიგდე-მეთქი.

— ქაიხოსრო, ფულიო!
რავა ამოვიღებ ხმას!
— რამდენი ბლაღადარიტელნი მოგართვა-მეთქი?

— აფერ იმ ზალაშიო .. წვეელი.

— ერთი თუმანიო!
იმე, რა უბედურებაა! ეს რუსის ბლაღადარიტელნი ხან მანათი—ღირს, ხან ხუთი, ხან ათი, ხან ხუთმეტრი.. ამევიღე და მივეცი.. ავშალე ჩემი ცხვირსახოცი, მინდა დევითვალო ფული, რამდენი დამრჩა, - იმისთანა შენს მტერს, მე სანახავი ვნახე—სად მოიძევა ხენიწვი! ერთი-კი ვიტკიოცე შეუბლზე ხელი და როგორც ვინახავს კვახი, დავგორდი კიბეზე. რომ მევიხურე ნახადი და ქულს ხელი მოვიკიდე და ვინცხამ დეიძახა:

— ფულიო?

— ბიჟო, არ გოუწვი, მოიცადოსო!..
არ გოუწვი! აი, თქე უსინდისებო კულის რიკამდე ტყავი გამამკრეთ და ახლა აღარ მიწებბთ! აბა, დამიღეკით, ვინც ბიჟი ხართ-მეთქი!

— რის ფული-მეთქი?

— ვიჟო, არ გოუწვი, მოიცადოსო!..
არ გოუწვი! აი, თქე უსინდისებო კულის რიკამდე ტყავი გამამკრეთ და ახლა აღარ მიწებბთ! აბა, დამიღეკით, ვინც ბიჟი ხართ-მეთქი!

— ფოშტალიონს ფულიო!

— ამოვიღე და ორ შაურს ვაძლევ.

— ამაოცა.. ბლაღადარიტელნი— მანათი ღირსო.. მთლად დევიკარე კაციო.. მასპინძელი ზაკუსკახე მპატროზბს, ამას მანათი რატომ უნდა მივსცე! შიარა, ჯანახას აგენის თავი, მივეცე, ვახშამს ვქამ, წახვალ და დავიძინებ, თეარა პოშლინის ფული კი არა, აგენი ჯორის დასახსნელ მანათს აღარ შემარჩენენ-მეთქი, მივეცი და გვექანეს.. ვერ წახვალ, ქაიხოსრო! მომამახა ვინცხამ, მარა ჰაა, შენც არ მომიკვდე! დავაყარე თოხბარკი და ბურთი რომ ვინახავს—სეფარდი ზალაში, მიგუჯეფი სუფრას და მოვაცანიე ვახშამი: ერთი ბოთლი ყუფიანის ღვინო დავაყოლე! ვიფიქრე, ამდენი ფული დამახარჯიქა, ერთს მაინც კარგად გამოვიბრუეები მეთქი, დო-უძახე მეორე ბოთლი—დავლიე! კარგად რომ გამოვისკვინჩე, ავდექე—და მივედივარ.

— ვერ წახვალ, ქაიხოსრო! მომამახა ვინცხამ, მარა ჰაა, შენც არ მომიკვდე! დავაყარე თოხბარკი და ბურთი რომ ვინახავს—სეფარდი ზალაში, მიგუჯეფი სუფრას და მოვაცანიე ვახშამი: ერთი ბოთლი ყუფიანის ღვინო დავაყოლე! ვიფიქრე, ამდენი ფული დამახარჯიქა, ერთს მაინც კარგად გამოვიბრუეები მეთქი, დო-უძახე მეორე ბოთლი—დავლიე! კარგად რომ გამოვისკვინჩე, ავდექე—და მივედივარ.

— ფულიო? მომამახა ვინცხამ, მევიხებდე—

კულმოპრილ სერთუკში გამოწყობილი ყმაწვილი დამღვამოა წინ. იმე, ახლა-კი თლათ დევიკარე კაციო!

— კაცო, ქორწილში ვარ, თუ გასტინცაში—

კოლიფერში რომ ფულს მახდევინებო? შესაწევნი ბარე სამჯერე ვადევინადე და ვხლა ვადასახურავს ხომ აღარ მთხოვთ-მეთქი?

— კაცო, ქორწილში ვარ, თუ გასტინცაში—

კოლიფერში რომ ფულს მახდევინებო? შესაწევნი ბარე სამჯერე ვადევინადე და ვხლა ვადასახურავს ხომ აღარ მთხოვთ-მეთქი?

— კაცო, ქორწილში ვარ, თუ გასტინცაში—

კოლიფერში რომ ფულს მახდევინებო? შესაწევნი ბარე სამჯერე ვადევინადე და ვხლა ვადასახურავს ხომ აღარ მთხოვთ-მეთქი?

— კაცო, ქორწილში ვარ, თუ გასტინცაში—

კოლიფერში რომ ფულს მახდევინებო? შესაწევნი ბარე სამჯერე ვადევინადე და ვხლა ვადასახურავს ხომ აღარ მთხოვთ-მეთქი?

— კაცო, ქორწილში ვარ, თუ გასტინცაში—

კოლიფერში რომ ფულს მახდევინებო? შესაწევნი ბარე სამჯერე ვადევინადე და ვხლა ვადასახურავს ხომ აღარ მთხოვთ-მეთქი?

— ბატონო, რაზედ ცხარობთ? თქვენ არ მო- ხანჯალი, ვეცი კარებს და ში ქუჩაში გავადინე
გახსენებენ!.. იზოშჩიკზე მიბრძანეს—არ გოუ- ბრევა!

— ვიცი, შვილოსან, თქვენი ეშმაკობა! აბა, ახლა, ასე დასტა-დასტა, რომ მეწყოს ბლოა-
შაა, ვინცვაჟაკი ხარ, გამიჩერდი-მეთქი, ვიდვრე დარიტელნი, ფეხები დამტყდეს, თუ ოღესმე მე ფე-
ხი შეეღდა.

მალ. შალიკაშვილი.

ჭ ა ჯ ა

(ხალხური თქმულება იმის შესახებ, თუ რისთვის არ შეუძლია
ჯაჯას ზაფხულში წყლის დაღება)

„მუშას სატყელი,
არა-მუშას — აფერი!“
ხალხური.

ერთხელ თურმე, წინა დროში, საუკუნეთ მრავალთ წინა,
ჩვენს ქვეყანას უჩვეულო გვალვის წელი მოეცლინა.
გაშრა მიწის ზედა-პირი, წყარო წვეთიც არსად სწევთავს
და ცხოველი წყურვილისგან ლამის იმედს წარიკვეცავს.
ერთ დღეს შეკრბა ფრინველთ ჯიში. მოიმარჯვეს მათ კლანკები,
რომ იზოფონს საღმე წყარო, ან ამოჰქნან თათით ქები.
დაეხვივნენ განურჩევლათ, უმანკო, თუ მტაცებელი
და გაჩაღდა ტყისა პირათ მღუშობა მწყობრი, ცხელი.
სთხრიან. ჰქექენ, მიწას ჰყრიან, ისმის მღერა სანეტარო,
საცა არის გამონღდება, სასიამო ცივი წყარო.

ამდროს, ხეზე შემომჯდარი, იქვე ჯაჯა დაინახეს
დამცინავი ღიმის შუკი გადაჰკროდა იმის სახეს.
გადმოსძახა:— აბა, ძმანო, ნუ დაზოგავთ ძაღებსაო,
მე კი, ემაგ შავს მიწაში ვერ დავისვრი ბრტყალებსაო.
ჩვეულებათ არ მაქვს შრომა, თავი რათ შევიწყინოვო,
თუ ამოვა, ვინ დამიშლის დავჯდე და მოვიღზინოვო.

ბეგრი ხანიც არ გასულა, რომ გამონღდა წყარო ცივი
და გამოჰკრთა მის კამკამში საოცნებო მზისა სხივი.
ჯაჯა დაბლა ჩამოეშვა, მიაშურა წყაროს წყალსა,
არ მოელის მუქთა ხორა ღვთისგან სასჯელ-სამართალსა,
მაგრამ როცა მოიმარჯვე მან ნისკარტი ნერწყვ გამშრალი
ნახა, სისხლად ქცეულიყო მოკამკამე წყაროს წყალი.
და მას შემდეგ, როს დადგება ზაფხულისა ცხელი დღენი
ჯაჯას მუდამ თვალწინ უღვას ეგ სასტიკი განაჩენი:
წყურვილისგან განამწარებს ეჩვენება სისხლათ წყალი
და დასტირის თავის ხვედრსა გულსაკლავათ ის საწყალი.

გიორგი ლომთათიძე.

სამკითხველოში

როდესაც „ცნობილი“ ექიმი, მათეზახტაძე, სამკითხველოში შევიდა, აშკარათ იგრძნო აჩქარებული გულოს ცემა. შეხედა მოსამსახურე ქალს... არაფერი! მიიხედ-მოიხედა ირგვლივ... არაფერი!

— ნეტავ რა უნდა იყოს მიზეზი! შიშით განვლო გულში ბ-ნმა ექიმმა. — ახლა სიკვდილი დაიხაჯ არ მინდა. ასი, ორასი კაცი ძლივს მიტნობს მთელს საქართველოში და იმათგანაც ნახევარზე მეტი ჩემი მძრახველია. მოდი და მოკვდი ასეთ პირობებში. კაი დაკრძალვა კი მეღირსება სწორეთ!

— რალაც მძიმე ჰაერია დღეს! მიმართა მან სამკითხველოში მოსამსახურე ქალს.

— რა მოგახსენოთ, თქვენ უკეთ მოგხსენდებათ.

— მე აშკარათა ვგრძნობ აჩქარებულ გულსიცემაზე. პულისი თითქმის ასზე მეტი მაქვს.

— ყველაფერი ბევრი მოგცუთქმერთმა!..

— ღმერთს კი ახსენებ, ქალო, მაგრამ ხატი დაქვს სამკითხველოში? მოულოდნელათ იკითხა ექიმმა და კედლის თვალები მიმოავლო. — ღმერთო დიდებული... შეწყვირა მან და უგრძობლათ იატაკზე დაეცა.

რამოდენიმე ბოთლი ძმარი დარჩა საქირო, რომ გულშეწუებული ექიმი გონზე*) მოეყვანათ.

— ის... ის... ის... ჩამოიდეთ... რაუნდა... ვისია... მოამოურეთ... ერთობ საეჭვო წყობილებით ლულულუღბდა ექიმი და თითს კედლისკენ იშვრდა.

საიდუმლო გამოიკრვა. კედელზე ნოე ჟორდანიას სურათი აღმოჩნდა. მათეზახტაძე ნელ ნელა მოსულიერდა და ძველ ღონეზე დადგა. ის უკვე მთელს წინადადებას ამბობდა ერთად, თუმცა ჩვეულებრივ უაზროსა და უშეზავსოს.

— ვისია ქალო ეგ სურათი?

— ჩვენი ვახლავთ, ბატონო!

— ვისია მეთქი კი არ გეკითხები... მე გიჩივი ვისია.

— აკი მოგახსენეთ, სამკითხველოს ეკუთნის, მოწაფეებმა შემოსწირეს.

— ფუი უნს მიხედვით... გვერდო კაცმა კითხვა ვერ გაიგოს... მე გულაპარაკენი ვისი სურათია მი ნახატი მეთქი, გესმის ვისია, ვისი.

— აი წიგნი ინგვით, ბატონო, შიგ გვიწერია რომ ჩვენია.

ექიმი მოთმინებიდან გამოვიდა და კითხვები პირდაპირ დააყენა:

— ნოე ჟორდანიას სურათი ვისი ბრძანებით დაჰკიდეთ აქ, სადაც მე, მათეზახტაძე, ვიარები? ვინ მოგცათ თქვენ მაგის ნება?

— განა მაგასაც ნება უნდა?

— ნება უნდა აბა რა უნდა! აბა შენი აზრით ის ყოფილა მათეზახტაძე და მე ნოე ჟორდანიას!

— აბა, ბატონო, ღმერთმა დაიფაროს.

— ჰოდა, აბა რაფა არ იცი ამხელა ქალმა, რომ იქ სადაც მე ვიარები ნოე ჟორდანიას ვერ გეიარს. მოიტა სკამი.

ექიმმა მიიღვა სკამი, ჩამოიღო კედლიდან სურათი და შეინახა.

— ძირს, ძირს, არ გესმის დედაკაცო, ტერმომეტრი, პულისი, აბა ჩქარა მოიტათ სკამი...

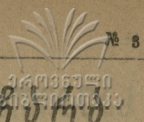
ასე ჰყვიროდა უკვე ცნობილი მათეზახტაძე ნაშუალანდების ორ საათზე თავის საწოლ ოთახში და ბალიშებს აქეთ იქით ისროდა. ოჯახში ჭრთი აურზაური შეიქნა. მოსამსახურეები ჯერ დაფრთხნენ, მაგრამ ბოლოს მოიკრიფეს გაშხედაობა და ფანჯრის ქუტურუტანებს ბრძოლაში იყო გართულნი. პირველ ყოვლისა ის მოქარგულ წითელ მუთაქას ეცა. დაუყარნებლივ ქვეშ ამოიღო, კისერში ხელი წაუჭირა და სამიოდ წუთის შემდეგ კიდევაც წაახრჩო.

— აი, ასე გვეკარება! მაშ შენ ყოფილობარ მათეზახტაძე და მე კი ნოე ჟორდანიას! აქაც, ჩემს ოჯახშიაც შემოიპარე?! ის ფრთხილათ დაიხარა. მუთაქას ყური დაადო, შემდეგ პულისი გაუნინჯა და როცა სრულიად დარწმუნდა, ნელა წარმოსთქვა:

— მოვკალი...

მოსამსახურენი კანკალით შესცქეროდნ ამ სანახაობას და ვერ გაერკვიათ რაში იყო საქმე. ექიმი უცებ წამოიჭრა, გეშაგებით მივარდა სარკიან პატარა სტოლ, ერთის მოქნევით იატაკზე დაანარცხა, ზვიდან ფეხი დაადგა, მარცხენა ხელი წელზე შემოიღდა და შესძახა:

*) ჰამ!

— მოკვლეს მტერი!... მაშენ ყოფილხარ მათე ბახტაძე და მე კი ფილიპე მახარაძე!

სულ რამოდენიმე წუთში განადგურა იშტაზე მოსულმა მათე ბახტაძემ საწოლი ოთახის მოწყობილობა და ის იყო ზალაში გასვლას ეპირებოდა, რომ უეცრად თვალი მოჰკრა კუთხეში მიდგმულ მარმარილოს პირსხანას. მცირე ხნით შეჩერდა, ითქო ეზინიო, შეეყუჟანდა, მაგრამ მალე ჩიქნია ხელეზი, საზარლათ დასწყვილა, დაღუნა თავი და შიგ მხრებში ეცა მტერს. მოლაღატე შეკრათა, შეინძრა და საშოშარის ხრილით ძირს დაეცა. არე შარე სისხლით მოირწყო.

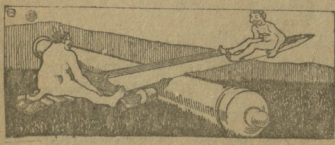
— მაშ რა გეგონა! — შესძახა სარდალმა, — როგორ ფიქრობდი? იქნებ გეგონა, რომ შენ იყავი მათე ბახტაძე და მე კი ევგენი გეგეტაკორი? ვერ მოგართვეს!

მეორე დღეს მთელი ხონი მათე ბახტაძეზე ლაპარაკობდა. შესამე დღეს უკვე კულაშისა, სამტრედიასა და დიდ ჯიხიშშიც გადავიდა მისი ძლიერების ხმა. რაც დღე შოდიოდა მით უფრო და უფრო ცნობილი ხდებოდა ხონელი ექიმი მათე ბახტაძე. ახლა წარმოიძღვნა თუ რა იქნება, როცა ამ წერილს წაიკითხავენ. ამის შემდეგ მთელ საქართველოს ეცოდინება, რომ დაბა ხონში სცხოვრობს ექიმი, რომელსაც ჰქვია მათე და გვარათ ბახტაძე. ეს განა ცოტას ნიშნავს?

„თუ კი კაცი ცხოველია, საქმეს იზამს საგმიროსა, ზოგჯერ ჰქოიანზე უფრო სისულელემ გვასახელოს“ —

ტყვილათ როდი უთქვამს ჩენი პოეზიის ღმერთს, სოლომონ ზურგიელიძეს. მან ჩინებულათ იცოდა ქართველი კაცის ბუნება.

მურაღმი ბიძი.
დღანთან შესწორებული მიერ მოჩიეილსა.

ყოველთვის სხვას ვუმტყუნებდი: სირცხვილია, ყმაწვილო, ისეთ საქმეში ნუ ჩაეხიბები, რაიც შენს ძაღლანეს არ შესწევს, თორემ ქუეყანა სასაცილოთ ავიგდებს მეოჭი, და თურმე ნუ იტყვი, მე თითონ შქირვებია ორი და სამი ასეთი დამრიგებელი.

ჯერაც ვერ გამოვირკვევია, თუ რამ იმოქმედა ასე ჩემზე და რამ შეიქრებია ის, რასაც სხვა დროს გულში არ გავიტარებდი. ან კი რომელი არქეოლოგი მე ვარ, პროფესორი მარჩი თვალისაც არ მინახავს და გ. ვაზაფას შოლოდ მისი პოეტური ნაწარმოებით ვიცნობ. მ-ს ექვთიმე თაყაიშვილს ვიცნობ შორი ახლოს, მისი ლაპარაკისთვისაც მრავალჯერ მიუბრუნებია, მაგრამ არა მგონია მას მოეხდინოს ჩემზე ასეთი დიდი შთაბეჭდილება...

სიმართლე თუ გინდათ ამ ჩემს მეტიჩრობას უფრო წარსულის მოგონებებთან ჰქონდა კავშირი. არსებითად მე ყოველთვის ჰქონდა სიძველეთა მोगოვების სურვილი და ფიქრობ, ჩემში რაიმე გარეშე მიზეზის გაუღენით კვლავ გაიღვიძა ძველმა მიდრეკილებამ.

გადავწყვიტე არქეოლოგათ გახთომა! ეს ჩემი გადაწყვეტილება იმდენათ მტკიცე იყო, რომ ცივ ქარსა და ფურთქლში დავტოვე თფილი ოთახი და ქუჩაში გამოვედი.

მე კარგათ ვიცი, რომ თფილისში ძველათ ქართველები ცხოვრობდენ და ნუ თუ მათი ესდენ ხანგრძლივი არსებობა რაიმე თვალსაჩინო კვალს არ დასტოვებდა? მართალია შემოსეულმა მტრებმა ბევრჯერ მიანგრამოანგრის მისი ქუჩები. აგერ, სახულ ზაფხულშიაც, განიცადა მან განსაცდელი თფილისელ ამაზონეებისგან, მაგრამ ქალაქი მიინც ცოცხალი დარჩა.

ჩაუწყვი სწორსა და მშენიერ მიხილის ქუჩას. გავხომე მთელი მისი სიგრძე სიგანე, მაგრამ ვერსად, თუნდაც ერთ სიტყვას, ქართული მხედრული ნაწერს ვერ შევხვდი. ის იყო კრილოვის ქუჩით დაბლა უნდა ჩამებვია, როცა მოულოდნელათ თვალი მოვკარ თეთრ ფიცარზე შავი მხედრული ანბანით მშენიერ წარწერას: „საქაბილო სამაშრანლო“.

ქვეყნული

გული გამინათლდა! მესიამოვნა, რომ ამდენი ხნის შრომამ უქმით არ ჩამიარა და აშკარა ვეღოს მივაგენ ქართველთა არსებობისას. მე შეუტხოვა მხოლოდ სიტყვა „საკვილო“. მართლაც რას ნიშნავს აღნიშნული სიტყვა ძნელი გასაგებია, მით უმეტეს „სამკურნალოსთან“ დაკავშირებული. ბევრი ვიქტორე, ბევრი თავი ვიტებე, მაგრამ ვერაფერი ახსნა იმიოვე. აქვე დამებდა ეჭვი ჩემს არქეოლოგობაში, მაგრამ მაინც განვაგრძე და გადაველ მტკვრის მარჯვენა ნაპირზე ვერის ხიდის რაიონში.

შუა აღმართზე, იქ სადაც ამ ექვსიოდ წლის წინათ ტრამვის ვაგონი დაიშხვრა, აგებულია მოზრდილი შენობა. შორთალია სახლი არც თუ ძლიერ ძველი უნდა იყოს, მაგრამ მის კედელზე ჯერ კიდევ ნათლათ შენახული ძველი ქართული წარწერა „ქაპშინი ამიერ კავკასიის მომხმარებელ საზოგადოებათა“.

აშკარაა აქ საქმე რაღაც ძველ საზოგადოებრივ დაწესებულებასთან გვაქვს, მაგრამ კვლავ თავსატეხი გამიხდა სიტყვა „კაპშინი“. ვერც ერთ ქართულ ლექსიკონებში ჩვენ მისი განმარტება ვერ ვპოვეთ და ამათ უფრო განავითარა ეჭვი ჩემს არქეოლოგიურ მომხმარებლობაში. ცხადია ამ სიტყვის განმარტება ნამდვილი არქეოლოგისათვის არავითარ განსაკვირს არ წარმოადგენს.

მე კი მწარე ფიქრებით დატვირთული ვავუღებო გზას. გადავიარე გოლოვინის პროსპექტი, სასახლის ქუჩა (სადაც ქართული კლუბის წინ თეფრ ფანარზე ამოვიკითხე: „სინემატო რაფი“) ერენის მოედანი და მუხრანის ქუჩით გავუღებ ავლაბრისაკენ.

ჯერ კიდევ არ გავსულიყავ ხიდზე, რომ ჩემს თვალს გადაეშალა საუტხოვო სანახაობა: ხიდის პირდაპირ, კლდის ძირათ, აგებულია აგურის დიდი სახლი, რომელზედაც აშკარათ შკიდია უზარმაზარი მარმარილოს ფიკარი ნამდვილი ძველებური წარწერით.

ციცაბო კლდე ციციანელებსა რომელიც ამ ისტორიულ ნაშთს თავს დაჰყურებს, მრავალ ამბავთა მომხსრეა. ახლაც აუარებელი ხალხი აღის და ჩამოღის მის მეკრდზე, მაგრამ მას მაინც შეუწარმუნებია ეს ძველის ძველი ქართული წარწერა. მე დრმით ჩამაფიქრა მისმა თითფელმა სიტყვაჲმ. ჩემის აზრით წარწერა ერთობ შორეულ წარსულს უნდა ეკუთვნოდეს, ვინაიდან სიტყვა „დუნულოვანი“ და აგრეთვე „ეუბიქენი“ არც ერთ ქართულ ლექსიკონებში არ აღმოჩნდნ.

სამი კვირა მოუწინი სხვა და სხვა ძველ ხელნაწერების ჩხრეკას, რომ როგორმე მიმეგნო ამ წარწერის გასაღებისათვის, მაგრამ ამაოდ. ცხადია ყოველგვარ დარგის მეცნიერს უდიდესი მოთმინება სჭირებია და არქეოლოგს მით უმეტეს, მაგრამ გუშინ წინ საბოლოოთ გადაეწყვიტე, რომ მე ამ გზით სახელს ვერ მოვიხვეჭ და ჩემი არქეოლოგობა ეს მხოლოდ მეტიჩრობაა, ის მეტიჩრობა, რომელიც მე სხვის ცხოვრებაში ყოველთვის მბრახებდა.

სანუგეშოთ მხოლოდ ის მჩრებე, რომ მე, ადრე იყო თუ გვიან, შევიგნე ჩემი მეტიჩრობა და უარყავ შეუფერებელი განზრახვა.

მაგრამ ყველა ჩემისთანა არქეოლოგები განასე იქცევი ნ.

მუხაკი.

ხარბი ქაბა

ძღუნათ ახალ მხედართ:
 პაოლო იაშვილ, ზ. გაფრინდაშვილს
 და რომელი მათთანა).

და გოგმანობს ფარვა ბრგენილი,
 ნელსაცხებელს ეკვრის თინე...
 ცხარე წითელ ფერებს აკვეს
 საქვეველათ მქვირვალ მინზე.
 მოდი, ეჭა, ეჭა, ეჭა!
 ჩამებულრე მაგრათ, მქიდროთ...
 ოპო, მოპო! ისე, ასე!
 ლადი გრძნი ობაგავამიდროთ,
 კი, კი! კი, კი! — კენესის — კი, კი!
 და ლამდე და თენდება,
 ლანდი ლანდობს ნაობანდისა
 ფაღაივანი არ ნელდება...

სამკურნალო

მუღამი საწოლებით და გაგრდან
 მოსიარულებით.

ავათმხუფხუფს

დეფულტანს

ნაქ ცდელი

მუ ქანდი.

გ ა ტ რ უ ე ბ უ ლ ი

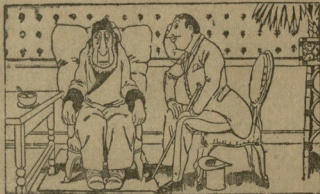
(უცხოთაგან)

ბიძიკო მწერს, — რომ ის
სიკვდილის პირზეა...
(ოპ, წეტამც ასრულოდეს
ამ ვისაპირზეა...)
ჩემს მეგობრებსა
ვაუწყდათ იმედი...
არ ვარგა, ბიძასთან
დღეს თუ არ მივედი.

თრშახათი. „საბრალო ბიძია!

ვერ იღებს შტკეფან წელს...
ცხადია, კვირამღი
ის ველარ მიაწვეს.

სამშახათი. დღესაც არ ემჩნევა
მას მომულობინება!..
ბულიონს ვაწოდებ...
ჭამა არ ინება.

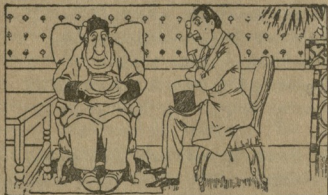

თრშახათი. საწყალი! ვერ ანძრეგს
ველარც ფებს, ვლარც ბელს...
დღეს უნდა ვაცნობო
ბიუროს დამმარხველს.

იპელები

გაღმოდებული

ხუთშაბათი. ეჭვე! ეგ რასა გავს?
ბიძია წვეწს მისდგა!..
ნუ თუ ეს წელკავი
უძღლური გამოდგა?

პარაკევი. ბიძია კეთულობს!..
სჩანს საჭმე რთულდება...
მა'უ ტკბილი იხელი
არ ამისრულდება?

შაბათი. შეხედეთ, სევეივით
ნთქავს სანოვაცესა!
როგორის სიამით
ილოკავს ბავესა!..

კვირა. ქეიფიც დაიწყო!
ვაჰ ჩემსა წერასა...
შემიკვამს ქონებას,
მივიღებ ვერრასა.
გარეშეთ რომ ჰკითხო,
ვინ უწყს რას ჩმახვენ
მას კაცურ კაცდათ
სთვლიან და ჰსახავენ.

მაგაზინის თეთრ კრიშაზე
მოკრიგანგობს ქოლგით წყვილი.
იწყვის, იწყვის უბაღბანდლოთ
გხრაკება წვივზე წვივი.

რაგინდარა დარუმანდი
მიბნედილი ბნელი ბინდი.
მიკვრეტს კატა, ხარბი კატა.
ეხარბება: უნდა! უნდა!

ზრ რუმადიმძე*.)

...ოპ, რა რიგ ლამაზი, და მისთან შეხედეთ რა გრძობიერია!
მის სხეულს ოდნავად ხელს ახლებთ თუ არა,
თითქოს მას მთელ ტანში ყრვალამ დაუარა.
მსწრაფლ ძირს ხრის ტოტებსა შიშით და კანკალით
პატარა ფოთლების ურიცხვი ამალით.
სულ სამი მარცვლით გადაიხატება,
იმისი სახელი, იმისი ხატება...
მაგრამ ჩვენ გვეკრია მარცვლი შესამე.
(და იგი წაიღე, ძმავ, შენი კვენესა მე.)

აწ დროა, მგონია, გარს მიმოვიხედოთ
წამოვდგეთ ფეხზე და მას მივლოს დახედოთ...
ეგ რა ცხოველია, ეგ ნორჩი პატარა,
რაც უმანკობის სიმბოლოთ გახდარა?
ოპ რა პატარაა, რა ჩვილი, რა ნაზი
თოვლივით სპეტაკი, პუნტულა, ლამაზი.
მის სახელს, ორში ერთს, უმოკლეს დანათვალს
ბოლოდან სიფრთხილით მოვტაკებთ ერთ მარცვალს.
თუ იგი შარადას მალე სულს შთაუღვამს—
მშვილობას ამ ქვეყნათ მტკიცე ტახტს აუღვამს.

გათავდა, გათავდა, დასრულდა შარადა!
(ოპ, როგორ გაგრძელდა ჩვენ გასამწარადა!)
დაბოლოს ხელთ შეგვჩრა ჩვენ სიტყვა პატარა
სიმშვილით მოსილი, სპეტაკი ანკარა.
ცის მანანსავით მას ელის ყოველი.
ქვეყანა გვეშული და ცრემლითა მთოველი.
და ოდეს გვესმება მის ფრთათა შრიილი—
შეწყდება თოფის ხმა, ზარბაზნის გრიალი
შეწყდება ტირილი, შეწყდება გოდება
და შეგების მომფენი მზე ამობარწყინდება!..

აოღანიანება.

მარადეა

(სახალწლო, მიღოცვის მაგიერი)

აკევდა... ასუსხდა... გამეფდა ზაშთარი.
გაპყინა მელა მთა, გაპყინა ძირს ბარი...
ცა თოვლის სკრის, ფანტლები ნელ-ნელა მოკვივა,
ქარი კი სისინებს... წყალს ყინავს და ცივა...
ალარ გვაქვს სათბობი—შეშე და ნაშპირი...
«კულეში» ბრძოლითა გვემტვრევა თავ-პირი...
კუქსაც კი აკლდება საკვები ხშირათა.
პური ხომ (მოთეთრო), იმოვოთ ძვირათა.
ეპ, ცუდი დრო დადვა საშიში, სახარი,
ყოველ მხრით მოისმის გოდება და ზარი!..
მაგრამ დღეს, რადგანაც ახალი წელია,
(და ის კი ყოველთვის იმედის მგვრელია.)
ამიტომ, დღეს მიინც გავეპტეკო სევდასა
და იმით ახალ წელს ნუ მოვგვრით ბნედსა.
მოვიხმოთ ოცნება, მოვიხმოთ ფრთამალი,
(დაქრილ გულს წამითა მოვცხოთ მით წამალი.)
გაფრინდეთ შორს მხარეს, სად გაზაფხულია,
სად ველნი ყვავილთა ძნით მოქარგულია..
გავშურის ბტუნეთა ვაგქროლდეთ მდელმოზე,
სიღერაც შევეძახოთ მხიარულ კილოზე.
იქ მარდათ მოვსებნათ ჩვენ ერთი მცენარე...
უსკოთა ჯიშისა, ნაზი და მგზნებარე...

სახალწლო წიკი

(კარაბეტას მიწერილი შვილთან ბრძოლის ველზე)

ბაროვ, კაკული! რასა იქ და როგორ ხარ?
პოზდრავლიუ ნოვი გოდ ნოვი სხატია! დაიბოდ
კაენი გოდ ნოვი გოდ. რაზუქეკა ჩვენს აზბავს
იკითხავ და, სლავა ბოლუ, ყიგოპ პოპალენკი. ეხ,
კაკულ, რაღა ყიგომ შეილო, ისე აირია ეს ჩვენა
ქალაქი, როგორც დომხალი. პასლენდი სამი კაბი-

საქართველო

კის რამე რომ გინდოდეს, სამი სუტკა ოჩერედში უნდა იდგე და ისიც ეშმაკმა იცის გერგება რამე თუ არა! ამისთანა სიცოცხლეს რა უთხრა რომ კაცს ორი გირვანჯა ჰური გინდოდეს და სამის ოთხმოც და ჩვადმეტ კაცს ამოუდგე ზატილოკში! არა, პრავილნი ოჩერედი რომ იყოს. კიდენ ჯანაბას ყველაფერი, მაგრამ ვინ დაგიდევს! ეს კნიაზიაო, ეს ტერტერაო, ეს ლამაზი ბარიშნაო, ყველას პატივსა სცემენ და მე რაც უნდა აღრე მივიდე, მაინც ყველას კისრები შე უნდა დავათვარიელო. კიდენ კარგი თუ სიკვდილის ოჩერედიც ასე პასლენდი შამხვდა, ჯანაბას, კაცი კიდენ მოითმენს. კაცს ფული გქონდეს და ვერაფერს შოულობდე! ოხ, კაკული რომ იცოდე თუ როგორი აწეწილია ჩენი ქალაქი ტირილი მოგვივა უფლის მადლმა.

დავდივარ და ვერას ვშოვობ,
დაიკეტა ჩემი ბედი,
სადაც მიველ ყველგან დამხვდა
ეს ვერანა „ოჩერედი“!

შეითანმა, დედაშენმა,
ჰინაზე გამგზავნა იმ დღეს,
„ოჩერედის“ გოგაებმა
დამასიეს, იმდენი მტებს.

მიველ სახლში, ვერ ვიშოვებ:
ვერც ჰინა, ვერც უმარული,
დედაშენმა ფეხქვეშ მიღო,
დამამტვრია ვით მარილი!

მაგრამ ყველას უძლებ, რა ვქნა,
დროებაა დაწყვედილი:
რიგი გინდა რომ იყილო
კოკის ძაფი ერთი წყვილი!

ვაკრები ხომ სულ გავიყდენ
გაუდიდლათ ოჩინ მადა,
ქელეხი აქეთ, მაგრამ სასემ
ბესოსავსტნიმ ბიტ ნე ნადა!

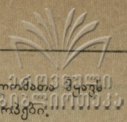
მილიონებს იგებს, კაცო,
ქეციანი მალაზია,
ვის უნახავს, გაგონილა,
ორ მანეთათ ბამაზიაჟი!!

ოხ, ვინის მამგონაო, შენც კი შენცაღეს შენ ჯიგარში. ყველაფერი ეს შენი ბრალია, მაგრამ მახლას..

ბიკო, ერთი შენ მაინც მიიწერე მაინდან და გამაგებინე საქმის პრავილნი აპსტაიატულსტვა. შენ მანდა ხარ ყველაფერი გეცოდინება, მაგრამ შენც ამ ბოლოდროს ეშმაკის ცხენზე შაჯექი და არაფერს იწერები, რა ამბავია ნეტა?!

ბიკო, გაგონილა ამდენ ხანს წერილის მოუწერლობა! შე კვი აღამიანო, ქორწილში ხომ არა ხარ, რომ არხეინათ ვიყო. კაცი პერედნი პოზიციზე შეგულედი, ტყვიები ხორხოშულასავით გეყრება თავზე და ვინ იცის როდის ამოგძვრება სული შე აქ ტენის პარალიზი მომდის და შენ კი ერთ შერილს არ იწერები, რომ მანუგეშო კაცი! არა, მე ყურუშაღო, მე ხომ მამინაცვალი არა ვარ შენი რომ გული არ შამტკიოდეს შენზე. შენ რომ დიბადე მახარობელს იმოტოლა სამ კაპიანი ვაჩუქე, რომ ქვაბათ გაკეთებულიყო შიგ ერთი ჰაკი თხა არხეინათ მიხნარშებოდა. მერე სროლას არ იტყვი! რომ გამოვიტანე ორ ლუღიანი ცენტრალიკის თოფი და გავაგდე, ისეთნირათ დაიგრაილა და ისეთნირათ დამეტაცა გულზე ის ვერანა კონდახი, რომ სულ ელენთა ამამაგდებინა. ეჰ, რამდენი სიმწარე მინახავს შენს ვაჩენაზე და გარდაზე, მაგრამ ჰალი იყოს, შვილო, ყველაფერი შენზე, ოღონდ ერთი წერილი მოიწერე და შენი ამბავი გაგვაგებინე.

ბიკო, დედაშენი მაინც შაიბრალე ის საწყალი ისა. მთელი დამე არა სძინავს. ვაბამს ჰიანურივით და გათენებამდის წუწუნებს, შენი გამოისობით მეც მიბუზუნება. რაც შენ წახეელი იმას ჩემთვის ერთი სლადაკი სიტყვა აღარ უთქომს. ბიკო შვილო, რა გინდა ჩემგან, რაზე მიკარავე საიმოვნებას! ჰაიგილი დროება! წინათ მე რომ სახლში მოვიდოდი, ჩემი სოფიო სიხარულით სულ ყირამლა დგებოდა. რომ გაშლიდა ხელებს და დილიჯნის დიშლის ცხენივით დამატაკებდა მკერდას, უნდა გეყურებინა თუ როგორ მიხუტებდა გულში. ეხლა კი შენი გამოისობით ისე გადიარია და შაიშალა რომ მკერდში ჩაკვრა კი არა პასლენდი თვალი რომ უყო, სულ ამბარტუმის ჯორივითა ჰყრის ტლინკებს. რა გინდა, შვილო, რისთვის მიშხამე უცეცხლო თაფლივით ტკბილ სიცოცხლეს! ნუუუელი ერთ

რამეს ვერ მოსწერამ, რომ ცოტათი მაინც დაშოშ-
მინდეს! მე შენ ვითხრა წერა არ აცი აა! მთელი
მენახშირეების პისმავადიტელი შენ იყავი ქალაქში
და მთელი შასავალ-გასავლის ანგარიშებს შენ აკე-
თებდი. რა ვიცი, კაცო, აქ მთელი ქალაქის თვალი
იყავი და მანდ რა მოგივიდა არ ვიცი! არა, შეყუ-
რუმსალო, პასლენდი ჩოტუი რომ იციან, ისინი პრა-
პორჩიკობასა შოულობენ და ჩინ-მენდლებით იქე-
დებიან და შენ რა ქითაბი გავიწყრა?! ჩხუბში არ
არი, კაცო, საქმე?! აილე რადა და დააფარე სიფათ-
ში გერმანცი პოლკონიკი იქნება, ან ღერანალი,
რომ შენმა უფროსმა დაგინახოს და წინ წაგწიოს.
რა ვიცი აქ რომ გაჯავრდებოდი მთელ ჯამ-ქურ-
ქელს ლუქმა-ლუქმა ამსხვრეიდი ხოლმე! გახსოვს
ერთხელ ძალიან რომ გაჯავრდი და ლიპა ვატეხე?
მერე ვარეთ ვავარდი და დედაშენს წიწილა მოუ-
კალი, იქ მჭობებელ გოგონებს დაირა დაუფხრიწე.
რა ვიცი, რამდენი ვაქცატობა შენ გიქნია სად ჩა-
მოვთვალაო! განა შენისთანა უნარის პატრონი რა-
დაოი სალდათათ უნდა ბერდებოდეს!!! არა, რა
ღმერთი გავიწყრა, რომ პასლენდი ზახრახუსტის
მენდალიც ვერ მიიღე!!

კაცი მამკალ, შამარცხენი,
თავი მამკერ ამ ჯარშია,
ნუ თუ ვერსად ისახელე
ან ხმელეთ და ან ზღვაშია?

ზოგი ცხენით შვრება სახელს,
ზოგს ტყვე მოჰყავს გაბაწრული,
აბა შახე მიკიჩას ბიქს
მენდლებით აქვს სავესე გული.

ნუყუელი ერთი პლენი
შენ ვერსად წამოიყვანე,
ასე უშნო, ულაზათო,
ნეტა ვის ვამოემგვანე?!

დედაშენის შიშით კრუგომ
მეზობლები კანკალეებენ,
ტურტერა და ტირაკუა
მის სულისთვის ლოცულობენ.

მე, ხომ იცი, ავლაბარში
ყველას დაუსიე ყბები,

კარგათ იცი ბორძინა შენს
დასაფრენი ჰოპოპენი.

ვისაც მივწვდი ვაყროყინე,
ყველას ვავარ ჩემი ბუქალი,
გარადოვებს და ღორნიკებს
დაუყენე ყველას თვალი.

შენ რა ხახა დაგილია,
იდი ვპეროდ მალა-მალა,
ნეტაი ვის დაემგზავნე
ასე უშნო, მახანჩალა!

მიდი რაღა მაგ ლემენცებს
ერთი დაჰკა ავლაბარული,
რომ ბერლინში გაიგონან,
შენი სილა შამოკრული.

გოგია.

ს უ რ ა თ ი

თვალ-ტანადი, სწრაფი, ცქვიტი,
ახალ გაზრდა, (არც თუ წვიტი)
შანტანი და მუდამ ფლიბტი,
ენა შეასვენოს კენიტი
ვერ იქს სალონების გვრიტი.

ქონება აქვს,—არა უშავს.
შენსას, მისას, თეთრსა, თუ შავს,
მებანქოეს ჩაუქურჩავს,
იხრჩობოდ, წარბს არ ლუშავს.
შამპანიურს გადახუშავს.

ჩალათ უჩანს სხვისი ჰირი,
ჩემის აზრით არის ვირი...
და რომ დაუუძახოთ გმირი
არც კი არის გასაკვირი.
რათ ვამდგრო მისთვის სტერიი!

სცხოვრობს, ხარობს, იბერება;
არის ბრიყვი და თვითნება.
(ნურავის გაეცინება),
სწამს რომ სულ ასე იქნება.
მოდი, დაამდღე ქება!

მაიმუნობს, ჰბაბავს სულთანს;
რომ შემეძლოს მივსცემ კურტანს
სუკეთეს ვინ რას მიუტანს
სულით მახინჯს არანგუტანს.
ვინ შეჰკადრებს წმიდა გუთანს?

ბელიც აჰკილია კუზას
როგორც ზოვაში გემი ღუზას.
ტურფა სქესნი ჰანვს „უთხუზავს“.
იმდენს მტერი მას რას უზამს
თითონ თავს რომ წიხლებს სდრუზავს?
ღია.

ღავითის ჯორი

(ხალხური)

ცნობილი მეფე, დავითი
აღმაშენებლად ხმობილი,
მკერ-მეტყველი და ჰკვიანი
ბრძოლებში გამოწრთობილი...
ეკლესიების შენებას
შეუდგა შემდეგ სოფლად:
გელათს, მარტვილს და სუჯუნას...
სალოკათ... შესამკობლად...
მაგრამ ბოროტი ეშმაკი
არ ასვენებდა მეფესა,
თვის ჯადო ქრობით უნგრევდა
ეკლესიების კედელსა...
ბევრი იფიქრა მეფემა
ეშმაკის დასაქერდა,
ერთხელ მივიდა გამწყრალი
და ჩაუსაფურდა ველადა...
რა დინახა ეშმაკი
მყის წააფარა თავს ბაღე
გაძაგრა სული ბოროტი...
აუხდა ფიქრი—სიცხადე...
პირში ამოსდო ლავამი
მაგარი, ფოლად—რკინისა,
გადაჰკრა ზურგზე მათრახი
ამოსაყრელად ჟინისა...
მაგრამ ოჰ, საკვირველებავ
ეშმაკი იქცა ჯორათა,
(ღმერთს ვფიცავ მარათალი არის
და ნუ მიიღებთ ქორადა.)

დავითსაც ავი უნდოდა
მოჰყვა ჯორისა ხედნასა,
და უმოწყალოდ საბრალოს
აზიდვინებდა ლოდ-ქეასა...
ერთხელ წაბრძანდა დავითი
მარტვილისაკენ ჩქარადა,
ასაჩქარებლად თავის ჯორს
ზურგზე ზოლტს სცემდა მარადა...
რა მიაწია ერთ კლდის ძირს
ჯორს შემოაწყდა „აბეთანი“,
დავით ჩამობტა იმ წამსა
მსწრაფლად მოიხსნა ნაბადი...
სწვდა „აბეთანს“ ფიცხლავ შეჰკერა
თვისი ჩაუქი ხელითა,
და ბრძანა—ცეცხლის სიტყვების
თვისთა ბავთვან ფრკვევითა:—
—„აშენდეს ამა ადგილას
ტაძარი დიდებულისა,
„აბეთან-ნაკერის“ სახელით
ცნობილი, წოდებულიო“
ასრულდა მეფის ბრძანება...
წადილი განზრახულია,
წამს ააშენეს იმ ადგილს
ტაძარი დიდებულისა...
მაგრამ ღრთ სწრაფმა სრბოლამა
მას შეუნგრია ბქენია,
მაგრამ სახელი აწ თქმული
იმ ალაგს მაინც შთენ...
ერთხელ დავითმა დიაკონს
უბრძანა: „გამიგონეო
წაიყვა ჩქარა ეს ჯორი
და ტბაში შეაფონეო...
ოლონდ გახსოვდეს იტოდე
ლაგამი არ აუშვიაო,
ლაჰანე, დაასუფთავე
ისმინე ჩემი სიტყვაო...
წამს ასრულა ბრძანება
ჯორი წაასხა წყალზედა,
(და ოი საკვირველებავ,
დიაკონი სწუხს ძაღვება...)
ჯორი წყალს არ სემს ჯიუტი
არ დააკარა პირია,
გრაზით აივსო მხლებლი
შეიქნა განაკვირია...“

დაფიქრა, ალბათ ლაგამი
 წყლისა დაღვეას უშლისო,
 და სიქვა წყაძრობ სჯობია
 ეს სიქმეს არ დამიშლისო...
 და ჯორს ახადა ლაგამი
 იქნებ დალიოს წყალიო,
 მაგრამ ოჰ, ღმერთო დიადო,
 რას ხედავს მისი თვალიო.
 ჯორმა ისკუბა, შეუხტა
 და წყლის სიღრმეში შესცურა,
 გორდიქმნა კვალად ეშმაკად
 და თვის ჯოჯოხეთს ესტუმრა...

ბ. შარდლოშვილი.

ს ი ზ მ ა რ ი

სიზმარი ვნახე, შარშანწინ,
 ჯერ არ ვარ მსგავსი მნახველი;
 ბრძენთაგან გამოსაცნობი,
 წინ გრძნობის გამომსახველი:—
 ვითომ ცხრა ცალი კამეჩი
 მსუქნები, საესე ქონითა; (?)
 (ფიქრობ, რომ ცალი, ხუთასი
 ფუთი კი იყო წონითა.)
 მორეკეს ვიღაც მწყემსებმა,
 მინდორზე სამოგარადა!
 ბალახით ანოყიერებდენ,
 გარს ეხვეოდენ ჯარადა...
 მუნ ამ დროს მონადირენი,
 ცხრა გამხთარ მწყევარ წაღლითა,
 მოიქრენ, წამოედღვენ,
 გზები გაუკრეს ძალითა;
 დასკამეს ცხრანი კამეჩი,
 სისხლში დასვარეს, იცურეს,
 ისე, რომ მონადირეებს
 კუდიც არ დაუნარჩუნეს...
 მაგრამ ძაღლები მიანცვი,—
 დარჩენ კვლავ ისე ხმელები;
 და აქეთ იქით დარბოდენ,
 სიმშლით განახლები.
 და ბოლოს ჩემთან მოიქრენ,
 საკბენათ, დასაქმელათა,
 მე კი, შეგკრით და ვიყვირე,

გამომეღვიძა ხელითა.

როცა, ავღექე სიწოლით
 სიზმრითა განამწარბები;
 „გაენილაძიხ“, ნაქები,
 ავეფურცლე კალენდარები:
 მაგრამ დალაზეროს გამჩენმა,
 დაფთარი სულ ამერიო;
 აშფერი სიზმრის ახსნები,
 მას შიგ არ ჩაუწერია...
 მივმართე ისეგ ბაბუსა
 უთხარი თავ გადასავალი
 მან პირი წყნარათ გააღო
 შემომაცქერა რა თვალი!
 მითხრა: — ეხ შეილო არ ვახსოვს,
 სიზმარი ფარაონისა?!
 შევღმა მქლე ძროხამ, ჩაყლაპა
 შევიდი მქონები ქონისა,
 და იოსებმა აუხსნა:
 — შევიდი წლის სარჩოს კარგსაო,
 შევიდი წლის შიმშილობაი,
 ერთბაშათ უხამს ყლაპსაო.
 და ეს სიზმარიც მას ნიშნავს,
 რომ ამ მსუქანსა წლებსაო,
 სიძვირე, მოუსავლობა,
 დააყრევინებს წლებსაო!..
 მერწმუნა!.. ბოლოს ვიკითხე:
 — ისიც მითხარი ბაბუა,
 მე, რომ მომეარდენ ძაღლები,
 იმითი რაღა გაშუა.
 რაღა სიძვირე, ბაბუა,
 შენაც გავაძრობს ტყავსაო,
 და შიმშილობა სიმწარით,
 დღეს დაგაყენებს შესაო.
 ეს მითხრა მაშინ,— და დღესა
 სიძვირეზეა გოღებ; მც
 ყოველ ნივთის ყიდვაზე,
 ბაბუა მომავგონდება...
 რ. კოკოშ.

დაგვიჩვენებუი სახხალწ. კუკლუტუაგი

(ს ო ლ ნ ს თ ვ ი ს)

„იშედს“.

ვიცი შენი არსებობა
ბევრს მახვილად გულში ხედება, —
და ის ხალხი, რომელს უნმობ
შენსკენ მოდის, ფეხზე დგება!
და თუ უფრო ხალხის გულში
საარსებოთ გარდიქმენები
სატრფიალო, სანუგეშო,
შენ ხარ, კიდავაც შენ იქნები!..

„კულტურა“ - ს.

მალალ კანით, მოგინახავს
შუბლი შენი ვიფესკისა;
შიგ ვერ ვპოვე სახე შენი
და ბუკი ხარ ფგონებ „ქიკისა“! (?)

წ. კ. გ. ს. გამგეობას.

წარსულსა წელს ახლად აქცევ,
ძალეებს უნმობ, გიპყრობს შიში;
სამკითხველო ვეღარ ვახსენ
დაგბნეფია ანგარიში!
„ნოე“-ს სურათს დაახარჯე
მთელი ძალა რაც გებადა, —
მაშინ შექმენ ბრძოლის ხაზი
თუ წინასწარ დაგებალა?!

„ანდრო“ - ს.

საუკუნის ნახევარმა
გაიარა ფგონებ მარდათ, —
მხოლოდ „ბედი“ აღარ გწყალობს
გულს გაწვება ესლა დარდათ,
და „მერანი“ შენი ბედის
ვაგლახ ოჩნობს, არ კიხვინებს;
წუთი სოფლის შარა გზაზე
ისე ზანტად მიხვიხვინებს!..

ხონელ „სამება“ - ს.

ნეტავ დაბას, თქვენისთანა
თუ ამრავლა ერთი-ორათ...
რადღა გიკირსთ, გამოდგებთ
„ზეირთ“ „მეგობრის“ რედაქტორათ!..

„მათეს“.

თანდათანობით ინგრევა
საძირკველი ძველი ფუძის,

რადღან „მიხას“ ბაქარაში
ჯვრის ცხრიანთან ტუში უხის.
„სამკითხველთს“.

აღარ ვიცი, რა მოგიძენა
ფარდი, ია, თუ ზამზახი?!
შენსკენ მოდის, მოკიმციმებს
მთელი ძალა... მთელი ხალხი!..
მაგრამ რაა, როცა ჩინში
მომწყვედეულხარ მთელი ტანიო?!
გრძნობას ისევ შენი ემარხავთ
გულს გვიცერავ კაეშანიო.

ს ო ნ ი.

(ქუჩიშვილის მანგზე).

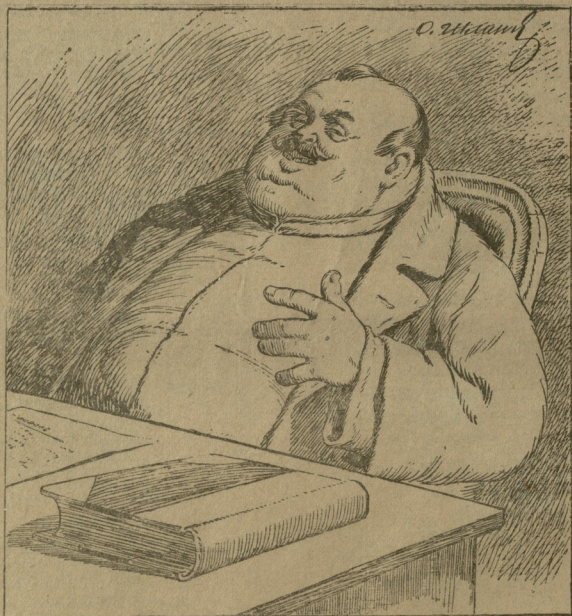
ძღვნად „კულტურა“ - ს).

გრგვინავს ანდრო,
სუეკავს ვასო,
ეს ამბავი
ვის გააქვსო?!..
ვინ გაგვწერა?
სად ხართ ძმებო!
ერთად შეეკრებთ
— მეგობრებო!..
— და გორდაე
ჩოთქით ხელში, —
დავლურს უფლის
სარეცელში...
სთელემს სიზმრებში
გახლოართული, —
ტოკავს,
როკავს,
მათეს გული!..

და გასწიეს „კულტურისკენ“
მოიქნია ანდრომ ტორი
და შესძახა, მრისხანებით:
რაქდენ! შენ ხარ რედაქტორის!..
თან მზერავთა რაზმს უძღვება,
წინ მიშავობს როგორც მგელი,
და უკვირის რაზმს ზურგიდან:
გამოცნახოთ „გოლგოთელი“!
დაღვა ეამი ძიებისა,
აგუზღუდა ბრძოლის ქურა;
ცუცხლის აღში ბედის ნაფი
გოლგოთელმა შეაკურა...
ის წინ მიქრის, გაბედულად,
მხოლოდ ანდროსკექს, ზანზარებს!
და აქ ბრძოლის ქარტახელში
„გოლგოთელი“ რეკავს ზარებს!..

ი. ზოლგოთელი.

რა სეტირია?

— ვა, ე ვილგელმს დაუენია ზავი მინდომ! რა დროს ზავია!
 ჯერ მხოლოდ 200000 მაქვს ბანკში... ერთ 300000 კიდევ მიუმატებ
 და ჰა, მერმე იყოს თანხმა ვიქნები!..